

АКТИВНА ФАЗА СЕПАРАТИЗМУ В КАТАЛОНІЇ**М. А. Мосора**

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. +38 (096) 43-40-284; e-mail: mosoramihajlo@gmail.com*

У статті висвітлено особливості активізації сепаратизму в Каталонії. Розкрито основні причини каталонського руху за відокремлення. Визначаючи складну природу походження явища сепаратизму, стверджується про однорідність його основи у Європі. Автор доводить об'єктивне зумовлення активізації сецесіонізму в Каталонії у 2017 році. Акцентовано увагу на історико-культурному та економічному факторах активізації руху за незалежність регіону. Обґрунтовується важливість інтернаціоналізації дискурсу щодо каталонського питання, як прецедента у сфері етнонаціональних взаємин ЄС. Виявлено двоїстий вплив, на рух відокремлення, економічного фактору та етнонаціональної ідентифікації за мовною ознакою у регіоні. Зазначено, що ідеї широкої автономії залишаються політично привабливими у регіоні, адже визнають бажаність подвійної ідентичності.

Ключові слова: автономія, Женералітат, Королівство Іспанія, Каталонія, радикалізація, сепаратизм, сецесіонізм.

Сепаратизм та, як наслідок його, сецесіонізм все ще залишаються актуальними факторами зміни політичної карти світу. Глобалізаційні процеси, часто, об'єктивно сприяють сецесіонізму. До причин цього, варто віднести, зменшення можливостей держави, як беззаперечного арбітра; диференційоване сприйняття глобалізаційних та інтеграційних процесів на національному, регіональному та місцевому рівнях, яке часто стає каталізатором відцентрових тенденцій; широке використання політико-правових, культурних та інших продуктів глобалізації в якості інструментів етнонаціонального відродження тощо.

В суспільній думці Каталонії до середини 2000-х років переважали настрої автономізму. Якщо порівнювати політичні кола останньої із партіями Країни Басків то каталонські еліти відзначались поміркованістю, готовністю до компромісів з центральною владою, а суспільство характеризувалось низьким рівнем радикалізації. Однак у 2006 році Парламент Каталонії прийняв нову редакцію Статуту автономії Каталонії (Estatuto de autonomia de Catalunya), що відзначався радикальною зміною курсу політичної еліти Каталонії. Так, у преамбулі Статуту каталонці проголошені нацією [13]. Це положення відверто суперечить діючій

Конституції Іспанії, яка проголошує неділимість іспанської нації [10]. Прийняття нової редакції Статуту стало фундаментом активізації руху за відокремлення в Каталонії. З кінця 2000-х років каталонський націоналізм став все частіше виходити за межі легального поля законодавства Іспанії, а ідеї сецесіонізму стали популярними серед суспільства. Відтак проведення референдуму 1 жовтня 2017 року було очікуваним, адже обумовлювалось рядом об'єктивних причин. По-перше, починаючи з 2009 року, в Каталонії періодично проводяться неофіційні референдуми, на яких за відокремлення від Іспанії висловлюється значна частина учасників. Втім, брало участь у них, як правило, не більше половини населення [1, с. 88-89]. По-друге, починаючи з 2016 року зауважуємо ріст прихильників відокремлення в регіоні. За словами видання «La Nueva España», за незалежність, в 2016 році, готові були проголосувати 47,7% каталонців, а 42,4% опитаних виступали за те, щоб лишитися у складі Іспанії, ще 8,3% опитаних не визначилися з відповіддю. Тобто, можна прослідкувати ріст ідей сепаратизму у регіоні, адже ще у лютому 2015 року тільки 44,1% виступали за незалежність Каталонії [14].

Економічний чинник сепаратизму у регіоні є одним із найважливіших. Каталонія, це один з найбагатших регіонів Іспанії, ВВП якого складає близько 19% ВВП всього Королівства, а цей показник дорівнює рівню розвитку столичному регіону – Мадрид. З цими показниками, жодним чином, не можуть зрівнятись інші потенційно вразливі до сепаратизму регіони держави, як от країна Басків, Галісія чи Наварра [9]. Зосібна Р. Ліньєра відзначає, що останніми роками, перенесення уваги в каталонському питанні з етнововних відмінностей на економічні питання. Зокрема, на думку вченого, ідея про те, що різниця між внеском Каталонії і тим, які інвестиції вона отримує з іспанського уряду занадто велика, що в свою чергу, закономірно, викликало почуття претензій. В суспільстві розгорілась дискусія стосовно фіскального дефіциту Каталонії, як результату недофінансування соціального сектору. Каталонський уряд розглядає ситуацію як несправедливу, а результати окреслює у, відповідно, слабкій соціальній політиці, низькій ефективності сприянню економічного зростання тощо [7, с. 259-262].

Загалом, на думку каталонського дослідника з Автономного університету Барселони М. Гінжуана, претензії каталонців стосовно економічної політики центральної влади почали активізовуватись, головним чином, після глибокого спаду іспанської економіки у 2009 році. Сподівання на успішні реформи іспанського уряду були досить низькими, а ідея незалежності ставала все більш економічно обґрунтованою. Значне збільшення безробітних та загальне погіршення економічного становища каталонців сприяли політичній поляризації суспільства [5, с. 56]. У разі сецесії, Каталонія, згідно з підрахунками Організації економічного співробітництва та розвитку, буде мати ВВП у розмірі 314 мільярдів доларів, що дозволить їй стати 34-ю, за величиною, економі-

кою у світі. А ВВП на душу населення складе 35 тис. доларів, що зробіть Каталонію заможнішою, ніж Італія чи Португалія [9]. ВВП ж на душу населення самої Іспанії, в сучасних її межах, у 2018 році, згідно із підрахунками видання «The Economist», складе трохи більше 30 тис. доларів [2, с. 90]. Таким чином, статистично підтверджуємо вигідніші економічні позиції регіону, які, безсумнівно, стають одним із каталізаторів підвищення рівня тенденцій сепаратизму. Якщо провести паралелі економічної обґрунтованості рухів сепаратизму у ЄС, то внесок Каталонії в іспанську економіку, скажімо, вдвічі перевищує рівень Шотландії до Великобританії. Таким чином, можна стверджувати, що економічний чинник активізації сецесії у Каталонії займає лідируючі позиції щодо економічних факторів обґрунтування модерних європейських сепаратизмів. Цікаво, що рухи сепаратизму часто виникають серед етнічних груп із відносно нижчим рівнем економічного розвитку регіону. У цьому випадку, як стверджує Д. Горовіц, економічний інтерес поєднаний з груповою стурбованістю за майбутнє етносу пояснює активізацію сепаратизму, однак, в більшості випадків, групова стурбованість (іраціональне) переважає оцінювані економічні здобутки (раціональне) [6, с. 236-238]. Хоча Каталонія відзначається високим рівнем економічного розвитку по відношенню до решти регіонів Королівства, однак внутрішні реалії нерівномірності економічного потенціалу різних частин регіону, сприяли посиленню тенденцій сепаратизму на рівні усїєї Каталонії, адже саме західний, менш розвинений, регіон Каталонії став локомотивом руху відокремлення.

На початку 2018 року в Іспанії почала виокремлюватись третя сторона Каталонсько-Іспанської кризи. В інформаційний простір потрапила ідея створення віртуального політико-територіального утворення під назвою «Табарнія». Ця назва стала продуктом компіляції назв двох найбільших каталонських міст – Таррагони і Барселони. Табарнія постала як територіальне утворення, що включає практично всю східну частину Каталонії. Проект «Табарнія» був створений як ефемерний проект з виключною метою популяризації територіальної цілісності Іспанії. Однак ідея була сприйнята противниками Каталонського сепаратизму, що проживають у цьому регіоні, як заклик до дій та схвальну позицію у Мадриді. Однією з вирішальних причин спротиву цього регіону каталонському сепаратизму став економічний фактор, адже територія Табарнії, як виявилось, накладається на карту найбільш розвинених регіонів Каталонії. Значна частина населення регіону швидко зайняла позицію осуду сепаратизму та виявила бажання, у разі імплементації результатів референдуму від 1 жовтня 2017 року, розпочати процес відокремлення від Каталонії і залишитися в складі Королівства Іспанії на правах автономії [16].

Співробітниця мадридського Центру соціологічних досліджень Габрієла Роспідє основну причину такого поділу Каталонії вбачає у абсо-

лютно реальних, а не конструйованих, антагонізмах між ними, які сформувались під впливом різних чинників. На сході регіону зосереджено ділове та культурне життя Каталонії, її великі міста, фабрики та університети. Там проживає понад 75% населення області, виробляється близько 80% каталонського ВВП, а місцевий бізнес-структури пов'язані тісними зв'язками з іншими регіонами Іспанії. Варто підкреслити, що такій ситуації сприяли дії влади Каталонії, яка проводила політику опіки і дотування сільського заходу, де завжди зауважувались сильні сепаратистські орієнтації. Аргументом стало те, що зі східного регіону надходить в каталонський бюджет понад 85% всіх зібраних податків, що абсолютно не сумісно із часткою видаткової частини бюджету. Регіональний принцип представлення у депутатському корпусі сприймається на сході Каталонії як несправедливий, адже він далеко не відображає демографічні показники окремих територій. Такий стан речей, дозволяє малонаселеним західним електоральним округам обирати ту ж кількість депутатів, що обирають в густонаселених східних [4].

У Каталонії важливим ресурсом сепаратизму є конструювання «давньої суверенної нації» при відторгненні тих традицій, які об'єднують поліетнічний регіон з Іспанією [3, с. 167]. З огляду на це, важливим чинником активізації сепаратизму в каталонців є мовна ідентифікація. Хоча, носії каталонської мови проживають також на Балеарських островах, на Півдні Франції, в Андоррі, але претензії на «возз'єднання нації» не знаходять підтримки в громадській думці цих місцевостей. До середини 1980-х років в ідентифікації каталонців чітко переважав етнічний фактор, однак сьогодні багато дослідників надають каталонському сепаратизму ознак, швидше, регіонального. Однак, не можемо з цим погодитись у тій мірі, що етнічний ідентифікатор являється відчутно «затертим» показником в шкалі ідентифікацій жителів регіону. Згідно з дослідженнями Інституту статистики Каталонії (Institut d'Estadística de Catalunya) мовний фактор ідентифікації каталонців не є визначальним у конструюванні ідеї сепаратизму. Так рідною мовою каталонську у 2003 році назвали 36,2% жителів регіону, а у 2013 – лише 31%. Однак такий спад мовної ідентифікації пов'язаний швидше із міжнародною міграцією, а ніж із інтенсивнішою інтеграцією регіону у Королівство. Так, іспанську мову назвали рідною у 2003 році 56,1% респондентів, а у 2013 – 55,1%, однак ідентифікація «інші мови» зросла із 4,4% у 2003 до 10,6% у 2013 (рис. 1) [15].

Однак загальне використання каталонської мови має значно вищі соціологічні показники. Так, у 2013 році каталонську мову звичною для себе визначили 36,3% респондентів, а іспанську – всього лиш 50,7% (рис. 2) [15]. Подібна ситуація говорить про наявність у суспільстві прихованих факторів ризику росту рівня мовної ідентифікації каталонців та активізації, на цьому фоні, сепаратистських тенденцій. Саме позитивний політико-економічний клімат та загальне національне підне-

сення регіону дозволили, залучивши мовний ідентифікатор, рекрутувати до табору прихильників сецесії більше число каталонців у 2016-2017 роках.

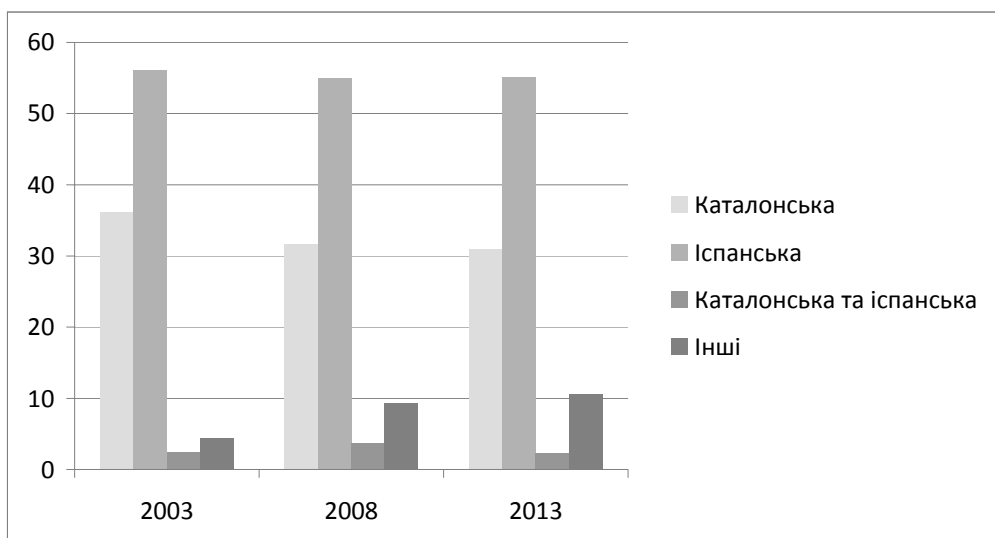

Рис. 1. Співвідношення ідентифікацій рідної мови жителів Каталонії у 2003-2013 рр. (%)

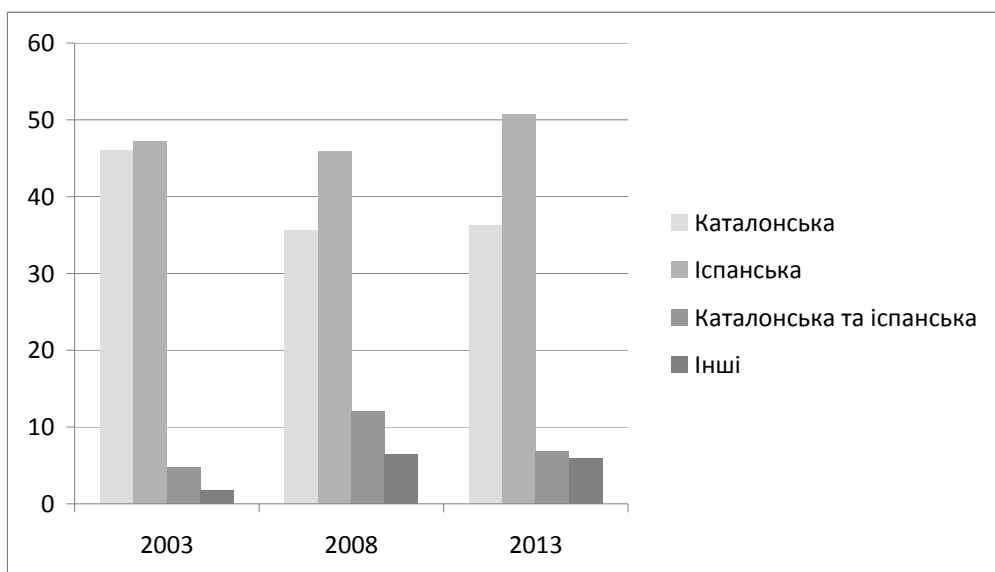

Рис. 2. Співвідношення ідентифікацій звичної мови жителів Каталонії у 2003-2013 рр. (%)

Етнонаціональні та економічні чинники активізації сепаратизму в регіоні відіграли двійтий вплив. Якщо у 2016-2017 роках ці фактори

дозволили провести референдум 1 жовтня 2017 року під гаслами відокремлення та отримати переконливу перемогу, то на початку 2018 року почали проявлятися відцентрові тенденції у вигляді проекту «Табарнія». Східні регіони, економічно більш успішніші, з вищим рівнем інтеграції в Іспанію та з природно нижчим показником етнонаціональної та мовної ідентифікації, почали проявляти скептичні настрої до імовірної сецесії та виявили бажання залишитись у складі Королівства (рис. 3).

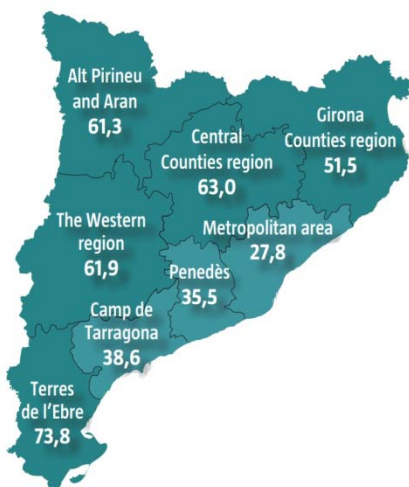

Рис. 3. Використання каталонської мови як звичної в окремих територіальних районах Каталонії у 2013 році (%) [15]

Ще одним фактором сприяння активізації каталонського сепаратизму стала наявність політичної волі у владній еліті регіону. Так, на початку 2015 року, дві провідні націоналістичні політичні сили правого та лівого спрямування «Convergència Democràtica de Catalunya» та «Esquerra Republicana de Catalunya» та декілька дрібніших політичних партій демократів та соціалістів, об'єднались в коаліцію «Разом в підтримку "Так"» (Junts pel Sí). На регіональних виборах 27 вересня 2015 року альянс не здобув переконливої більшості, однак отримав 62 мандати із 135 (39,5%). Проте, важливо, що інша політична коаліція, яка теж підтримувала зміну політичного статусу Каталонії, розширення її суверенітету – Candidatura d'Unitat Popular отримала на цих виборах 10 мандатів (8,2%). За таких обставин, уніоністи в Парламенті Каталонії залишились у відчутній меншості, а сили політичних партій орієнтованих на сепаратизм отримали важелі впливу на маси та можливість пропаганди курсу на відокремлення [18].

Варто погодитись із твердженням Д. Марті, що вибори 2015 року в Каталонії стали де-факто референдумом про незалежність регіону, який отримав позитивний результат [8, с. 107-108]. Хоча такий позитивний результат рух за незалежність отримав лише у вигляді мандатів в Пар-

ламенті Каталонії, проте далеко не підтримку більшості населення регіону, однак ця перемога дозволила руху через парламентську трибуну частково легалізувати «дорожню карту» отримання незалежності та проголошення республіки, отримати легітимність в очах міжнародної спільноти тощо. Так, уже 9 листопада 2015 року Парламент Каталонії прийняв резолюцію про початок створення незалежної держави у вигляді республіки. На формування органів влади та підготовку тексту конституції відводилось 18 місяців. В резолюції стверджувалось, що проголошення незалежності не буде підпорядковуватись рішенням іспанських органів влади, в тому числі і Конституційного суду, який в очах каталонців втратив легітимність тощо [17]. Саме з цього періоду розглядаємо активну фазу творення каталонської держави, яка однак виявилась не настільки монолітною в ідентифікації, як би це хотілось авторам резолюції. Вибори в Парламент Каталонії 21 грудня 2017 року не стали для крила сецесіоністів переконливою перемогою, а швидше закріпили уже досягнутий результат на виборах 2015 року. Якщо у 2015 партії прихильні до ідеї відокремлення Каталонії отримали у Парламенті 72 мандати, то у 2017 році підтримка електорату виразилась у 70 мандатах. На виборах у 2017 році підтримку незалежності виразили у політичних платформах три партії: Junts per Catalunya – 34 мандати (21,6%), Esquerra Republicana de Catalunya – Catalunya Sí – 32 мандати (21,4%), Candidatura d'Unitat Popular – 4 мандати (4,4%). Основним опонентом сепаратистських ідей виступила політична партія Ciutadans – Partit de la Ciutadania – 36 мандатів (25,3%), яка активно користувалася гаслом «Каталонія – наша батьківщина, Іспанія – наша держава, а ЄС – наше майбутнє». Важливо, що найбільшу підтримку партія здобула в уже згаданому псевдо-регіоні «Табарнія» (особливо Барселоні) [11]. Подібна поведінка електорату на виборах до Парламенту Каталонії у 2017 році говорить про закріплення політичних позицій руху за незалежність регіону, однак, аж ніяк – не про ріст сепаратизму. В цьому контексті, слід зауважити, що активність виборців у 2017 році склала 79% [11], а в 2015 – 76,7% [18]. Припускаємо, що значна частина пасивного електорату Каталонії є противниками сецесіонізму, їх політичний абсентеїзм обґрунтовується байдужістю до політичного життя автономії як суверенної структури, а основні сподівання ця частина електорату покладає на центральні органи влади у Мадриді. Саме тому, з нашої точки зору, незначний ріст активності електорату на виборах 21 грудня сприяв посиленню позицій уніоністів, а для табору прихильників відокремлення – став тривожним сигналом та змусив до активізації.

Активізація сепаратизму в Каталонії стала справжнім випробуванням для державного механізму Іспанії, однак адміністративний апарат справився із викликами, що зазіхали на цілісність країни. Центральні органи усунули виконавчу владу Каталонії, розпустили регіональний парламент а серед учасників та громадян регіону провели ряд «профіла-

ктичних» заходів. Таким чином, одне з основних завдань дорожньої карти сепаратизму ХХІ століття – легалізацію в очах центральної влади, та найважливіше, міжнародної спільноти – в Каталонії було провалено. Ідея каталонського сецесіонізму виявилась надто радикальною для широкого загалу міжнародної спільноти, цінності залишились незрозумілими. Більшість урядів держав-сусідів висловились в підтримку територіальної цілісності Іспанії, адже прецедент Каталонії поставив під сумнів не тільки безпеку та цілісність Іспанії, але й усієї Західної Європи та ЄС.

На початку березня 2018 року з табору сепаратистів зазвучали заклики до перенесення владних структур за межі держави задля продовження справи Республіки. Так, три основні партії руху відокремлення Каталонії (Junts per Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya – Catalunya Sí, Candidatura d'Unitat Popular) дійшли згоди щодо визнання К. Пучдемона президентом Каталонії в екзилі. Політичні структури Каталонії, які ймовірно будуть діяти у вигнанні, отримали назву «Брюссельський вільний простір» (Espacio libre de Bruselas). Цікаво, однак, що функції органів влади у вигнанні, згідно домовленостей, будуть обмежені виключно політичною сферою та стосуватимуться швидше сприяння політики становлення Республіки та інтернаціоналізації дискурсу щодо питання незалежності Каталонії [12].

Зміна стратегії досягнення кінцевої цілі табором сецесіоністів говорить про політичну безкомпромісність Мадриду та неочікувану реакцію частини густонаселених східних регіонів Каталонії, що висловили стурбованість діями Женералітату. Політична еліта сепаратистських сил Каталонії, у світлі жорсткої реакції центральних органів влади Іспанії та світового не сприйняття, обрала курс на відтермінування реалізації суверенітету Республіки. Саме інтернаціоналізацію дискурсу стосовно обґрунтованості права каталонців на самовизначення в рамках незалежної держави, з нашої точки зору, на даному етапі руху відокремлення, визнано пріоритетним завданням.

Отже, теперішня активізація сепаратизму в Каталонії є об'єктивним явищем та сягає своїм корінням кінця 2000-х років, коли каталонський націоналізм став все частіше виходити за межі легального поля законодавства Іспанії, а ідея відокремлення стала популярною у суспільстві. Рух прихильників незалежності обґрунтовує своє право на відокремлення історико-культурними факторами розвитку регіону. Каталонія – це регіон з давньою історією, в тому числі, як незалежної держави. Це регіон із самобутньою культурою та звичаями, а наявність власної мови тільки підсилює ідентифікацію місцевих жителів. Ще одним катализатором розвитку сепаратизму в Каталонії стало економічне становище регіону, його успіхи у порівнянні із загально іспанськими показниками. Однак, на фоні активізації сепаратистських тенденцій мовний та економічний фактор зіграли у Каталонії подвійну функцію. Так, з одного боку регіональні націоналісти скористались рівнем мовної ідентифі-

кації жителів заходу Каталонії та високими економічними здобутками східних регіонів, а особливо двох найбільших каталонських міст Таррагони і Барселони. Однак, з іншого боку, відносно нижчий рівень етнолінгвістичної ідентифікації так званої «Табарнії» та переважно аграрна економіка західної Каталонії сприяли посиленню настроїв не сприйняття жителями східних регіонів ідеї сецесії, тісній консолідації частини політичних кіл регіону із центральними органами влади Іспанії. Це проявилось також у результатах виборів у Парламент 2017 року, коли кількість мандатів політичних партій орієнтованих на незалежність Каталонії зменшилася, у порівнянні із виборами 2015 року. Ця ситуація, з нашої точки зору, сприяла тому, що Мадрид, на сьогодні, зміг зайняти, в питанні каталонського сепаратизму, абсолютно безкомпромісну позицію. Жорстка реакція центральних органів влади змусила прихильників відокремлення регіону призупинити становлення Республіки та зосередитись на інтернаціоналізації дискурсу заради отримання міжнародної підтримки.

Література

1. Рахмайлов, В. Іберійські моделі сепаратизму: соціологічний аспект / В. Рахмайлов // Грани: Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах. – 2014. – №8. – С.85-92.
2. Світ у цифрах. Країни / The Economist Intelligence Unit // The Economist. Світ у 2018. – 2017. – С.87-95.
3. Стафійчук В. Аналіз підходів до типології сецесіонізму / В.Стафійчук, Л.Ковалевич // Географія та туризм. – 2014. – Вип. 28. – С. 163-169.
4. Черецький В. Табарнія – каталонський жарт, що може стати реальністю [Електронний ресурс] / В.Черецький // Deutsche Welle. – Режим доступу: <http://p.dw.com/p/2qWuw>
5. Guinjoan M. Catalonia at the crossroads: Analysis of the increasing support for secession / M.Guinjoan, T.Rodon // Catalonia: A new independent state in Europe?: A debate on secession within the European Union. – 2016. – p.20-62.
6. Horowitz D. Ethnic groups in conflict / D.Horowitz. – University of California Press, 2001. – 715p.
7. Liñeira R. The independence case in comparative perspective / R.Liñeira, D.Cetrà // The Political Quarterly. – 2015. – Vol.86, No.2. – p.257-264.
8. Martí D. The 2015 Catalan election : a de facto referendum on independence? / D.Martí, D.Cetra // Regional & Federal Studies. – 2016. – Vol. 26, No. 1. – p. 107-119.
9. Alexander H. Why does Catalonia want independence from Spain? [Electronic Resource] / H.Alexander, J.Badcock // The Telegraph. – Access Mode: <http://www.telegraph.co.uk/news/0/does-catalonia-want-independence-spain/>

10. Constitución Española [Recurso electrónico]. – Modo de acceso: http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/constitucion.html
11. Elecciones catalanas 2017 [Recurso electrónico] // El País. – Modo de acceso: <https://resultados.elpais.com/elecciones/2017/autonomicas/09/index.html>
12. El separatismo propone crear instituciones “en el exilio” en Bélgica [Recurso electrónico] // El País. – Modo de acceso: https://elpais.com/ccaa/2018/02/28/catalunya/1519849449_132186.html
13. Estatuto de autonomía de Cataluña [Recurs electrònic]: Resolución 1/XI [Aprovat pel Parlamento de Catalunya 19.07.2006]. – Mode d'accés: <https://www.parlament.cat/document/cataleg/48089.pdf>
14. La independencia se sitúa por primera vez como la opción preferida en Cataluña [Electronic Resource] // La Nueva España. – Access Mode: <http://www.lne.es/espana/2016/07/22/mayoria-catalanes-favor-independencia/1959902.html>
15. Language use of the population of Catalonia. Key results of the survey on language use of the population 2013 [Electronic Resource] // Statistical Institute of Catalonia. – Access Mode: http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/altres/arxius/EULP2013_angles.pdf
16. Minder R. Fake Country Carved From Catalonia Means to Mock Separatism [Electronic Resource] / R.Minder // The New York Times. – Access Mode: <https://www.nytimes.com/2018/01/27/world/europe/atalonia-spain-tabarnia-puigdemont-rajoy.html>
17. Resolución 1/XI del Parlamento de Cataluña, sobre el inicio del proceso político en Cataluña como consecuencia de los resultados electorales del 27 de septiembre de 2015 [Recurs electrònic]: Resolución 1/XI [Aprovat pel Parlamento de Catalunya 09.11.2015]. – Mode d'accés: http://www.aelpa.org/actualidad/201511/resolucion_1_XI.pdf
18. Resultados Elecciones Catalanas 2015 Cataluña [Recurso electrónico] // La Vanguardia. – Modo de acceso: <http://elecciones.lavanguardia.com/catalanas/2015/resultados-cataluna-ccaa/>

*Стаття надійшла до редакційної колегії 19. 03. 2018 р.
Рекомендовано до друку д. політ. н., професором Климончуком В. Й.,
д. політ. н., професором Гоном М. М. (Рівне)*

THE ACTIVE PHASE OF SEPARATISM IN CATALONIA

M. A. Mosora

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
76025, Ivano-Frankivsk, Shevchenko Str., 57;
tel. 38(096)43-40-284; e-mail: osoramihajlo@gmail.com*

The article deals with peculiarities of the intensification of separatism in Catalonia. The main causes of the Catalan separatist movement are revealed. The article recognizes the complicated nature of the origin of separatism as a phenomenon and proves the homogeneity of its basis in Europe. The author argues that the activation of secessionism in Catalonia in 2017 is an objective phenomenon. The author pays attention to the historical-cultural and economic factors of activation of the movement for the independence of the region. In the article the importance of internationalization of the discourse on the Catalan issue as a precedent in the field of ethno-national relations of the EU is substantiated. There has been identified the dual nature of influence on the movement of separation in the region, splitting into the economic factor and ethno-national identification on the basis of language. It is marked that the ideas of broad autonomy remain politically attractive in the region, since they recognize the urge of dual identity.

Key words: *autonomy, the Generalitat, the Kingdom of Spain, Catalonia, radicalization, separatism, secessionism.*